

Cultuur in Molenbeek, O.B. De Boekenmolen, De Vaartkapoen en BROM proudly present

Het Lokaal Cultuurbeleidsplan 2014 – 2019

Het lokaal cultuurbeleid in Molenbeek is een platform waar lokale culturele spelers samen nadenken en actie ondernemen rond cultuur. Dit platform heeft als doel om de cultuurbeleving op een hoger niveau te brengen en die beleving bereikbaar en uitnodigend te maken voor iedereen.

Nederlandstalige Cultuurdienst (Cultuur in Molenbeek) stimuleert kwalitatieve culturele initiatieven en draagt via deze initiatieven bij aan processen van ontmoeting, uitwisselingen en verwondering. Deze processen gebeuren in eerste instantie met de aanwezige Nederlandstalige gemeenschap (in partnerschappen en in doelpubliek) en steeds in dialoog en in de grootste openheid met andere aanwezige gemeenschappen.

Bibliotheek De Boekenmolen is een open leeromgeving en informatiepunt, die inspeelt op de recreatieve, educatieve en culturele behoeften van al haar gebruikers. Vanuit de grootstedelijke, multiculturele omgeving wil ze een belangrijke rol spelen op vlak van gemeenschapsvorming en versterking van de culturele diversiteit.

Gemeenschapscentrum De Vaartkapoen, of kortweg De Vk is een van de 22 gemeenschapscentra in Brussel en heeft een uitgebreide opdracht. De Vk creëert in Molenbeek en ver daarbuiten kansen voor ontspanning, ontmoeting, ontplooiing, hulp met als rode draad cultuur, educatie, welzijn en werk.

Brede School Molenbeek (BROM) wil de ontwikkelingskansen van alle kinderen en jongeren in Molenbeek, die Nederlandstalig onderwijs volgen of zullen volgen, vergroten door het opzetten of verstevigen van netwerken tussen alle actoren binnen de brede leer- en leefomgeving van deze kinderen en jongeren.

Voorwoord

Beste Molenbekenaar,

De kop is eraf. Het nieuwe cultuurbeleidsplan ligt op tafel. De voorbije beleidsperiode verankerden we al de fundamenteën van onze samenwerking en nu stellen we met trots onze toekomstige ambities aan u voor.

Het beleidsplan, laat staan concrete keuzes maken en acties uitwerken, ontstond niet vanachter de computer. Samen met de verschillende bestuursorganen, via de buurtbrieven van Par Avion en de cultuurcafés voor geïnteresseerde bewoners, verenigingen en organisaties polsten we naar de culturele noden van onze gemeente.

Molenbeek is een inspirerende gemeente. We vertrokken vanuit deze omgeving, haar kansen en uitdagingen om aan de slag te gaan in de komende jaren. Het resultaat? 5 doelstellingen, een handvol permanente aandachtspunten en heel wat culturele acties en suggesties.

Eerst wat meer duidelijkheid over deze boeiende omgeving en haar uitdagingen. Dan maken we de vertaalslag naar onze culturele ambities die we komende zes jaar voor ogen willen houden.

Veel leesplezier!

Cultuur in Molenbeek, De Vaartkapoen, De Boekenmolen, Brom

Inhoudstafel

I. Meltingpot Molenbeek

1. De Molenbekenaar

Mix van nationaliteiten
Oude en nieuwe Nederlandstaligen
Jong geleerd...
... toch achterop geraakt

2. Beter een goede buur

Ontmoeting tussen inwoners
Verscholen plekjes in de openbare ruimte
Grensoverschrijdende cultuur
Talen troef!

3. Een vertakt netwerk

De som is sterker dan de delen
Culturele drive
De happy few
Betrokken burgers

4. Uitdagingen

II. Cultuur in Molenbeek

1. Stevige grondvesten

Openbare ruimte als gedeeld cultureel domein
Nauwe én brede samenwerking
Communicatie op maat

2. Doelstellingen

Het kleine ontmoeten
Cultuur op maat
Actief Burgerschap
Breder bewustzijn
Artistieke uitstraling

Wist je dat ...

- Met ruim 94.500 inwoners Sint-Jans-Molenbeek in 2013 de elfde grootste gemeente van België was.
- Zij ook één van de snelst groeiende gemeenten is, met jaarlijks zo'n 2.000 nieuwe inwoners.

Niet verwonderlijk: de woningen zijn er (voorlopig) betaalbaar, er is heel wat werkgelegenheid in de buurt en de gemeente is makkelijk bereikbaar. Ze trekt veel mensen aan, ook uit andere landen en het aantal jongeren en kinderen neemt nog steeds toe. Dit brengt echter ook een enorme druk op diensten en omgeving met zich mee, maar niet in het minst ook op de Molenbekaars zelf.

Die druk is te voelen in alle wijken, hoe verschillend die ook zijn. Zo is er het groene Hoog Molenbeek met hoge anonieme gebouwen langs brede lanen, terwijl Laag Molenbeek zowel de dichtbevolkte, levendige arbeidersbuurten van het historisch Centrum herbergt, als de jonge, vrij geïsoleerde Maritieme Wijk. Maar de verschillen in Molenbeek gaan verder dan alleen het architecturale. Onder de bevolking breidt de sociale meltingpot zich voortdurend uit.

De kernvraag van het cultuurbeleid is daarom ook: "Hoe bereiken we zoveel mogelijk Molenbekaars?". Mensen met een heel andere achtergrond die, hoewel ze binnen dezelfde gemeente wonen, vaak in zeer verschillende omgevingen en omstandigheden leven.

1. DE MOLENBEKENAAR

Mix van nationaliteiten

Mensen uit alle werelddelen vestigen zich in Molenbeek. Wist je dat

- Van de niet-Belgen in Sint-Jans-Molenbeek, de Marokkaanse gemeenschap de grootste is met 34,7%.
- Het aandeel Marokkanen in de totale Molenbeekse bevolking, samen met ook de Fransen, Spanjaarden en Italianen kleiner wordt omdat ook steeds meer Congolezen, Roemenen, Polen en ook Pakistani in Molenbeek komen wonen. Zo zijn er ongeveer 1000 Congolese Molenbekaars.

Deze grotere mix van nationaliteiten zorgt in de Molenbeekse straten voor een gezellige, zuiderse sfeer en een aanhoudende bedrijvigheid.

Elke gemeenschap heeft ook zijn eigen netwerk en aanbod van sociale, sportieve en culturele activiteiten. Pogingen om meer uitwisseling aan te moedigen, kenden voorlopig maar wisselend succes.

Wist je trouwens ook dat ...

- Er net zoals in Brussel ook veel mobiliteit van mensen is in Molenbeek. De afgelopen tien jaar is maar 57% van de bewoners dezelfde gebleven.

Mensen komen van over de hele wereld, maar verhuizen ook weer naar Vlaanderen, Wallonië of andere delen van Brussel. Dit bemoeilijkt het welslagen van duurzame culturele projecten. Bruggen bouwen blijft nog steeds de uitdaging voor het lokaal cultuurbeleid. We streven niet naar een multiculturele gemeente, waar inwoners naast elkaar leven, maar naar een interculturele gemeente, waar de verschillende gemeenschappen elkaar leren kennen en onderling gedachten of tradities uitwisselen. Naast duurzame trajecten zijn korte zichtbare acties niet weg te denken.

Oude en nieuwe Nederlandstaligen

Te midden van de culturele inwijking en grote mobiliteit, blijft een groep oudere Nederlandstalige Molenbekenaars wonen. Zij gingen niet weg uit de stad, maar verhuisden vaak naar Hoog Molenbeek. Molenbeek trekt ook veel nieuwe Nederlandstaligen aan.

Wist je dat ...

- Nieuwe Nederlandstalige inwoners zich in alle delen van de gemeente vestigen, terwijl ze vroeger de nieuwbouwprojecten aan het kanaal verkozen.
- Ze van alle leeftijden zijn, jong en minder jong.

Dikwijls gaat het om jongeren: beginnende kunstenaars of pas afgestudeerden, die zich aangesproken voelen door de Molenbeekse diversiteit en levendigheid. Maar voor culturele activiteiten moeten zij zich wenden tot Brussel stad, vanwege het gebrek aan sociale contactpunten (bv. cafés) in eigen gemeente. Ook de groeiende groep Nederlandstalige gezinnen vindt in eigen buurt maar weinig familiegerichte activiteiten.

Of we het nu hebben over senioren, actieve alleenstaanden of jonge gezinnen: vast staat dat het Nederlandstalige culturele aanbod in Molenbeek te versnipperd is. Slechts wanneer we erin slagen kwaliteit en bereikbaarheid aan mekaar te koppelen, kunnen we Nederlandstalige Molenbekenaars de volgende zes jaar in eigen gemeente houden.

Jong geleerd...

De afgelopen jaren kent Molenbeek een *boom* bij haar jongste inwoners. Vele kinderen kunnen terecht in het uitgebreide onderwijsnetwerk in Molenbeek, ook het Nederlandstalige onderwijs, dat maar liefst 20% van de schoolgaande jeugd bedient.

Wist je dat ...

- 80% van de kinderen in het Nederlandstalig basisonderwijs een niet-Westerse achtergrond heeft
- 6% van de kinderen in het basisonderwijs in een homogeen Nederlandstalig gezin opgroeit

- Taal(ondersteuning) een belangrijke factor is om het goed te doen op school en dus ook later op de arbeidsmarkt

Het klaslokaal is dikwijls de plek waar kinderen voor het eerst in contact komen met cultuur, dat als taalstimulerend middel niet mag worden onderschat; de doorstroming van cultuurbeleving op school naar die in de vrije tijd is heel belangrijk, maar blijkt toch nog stroef te verlopen. Zowel fysieke als financiële drempels staan vele ouders hier nog steeds in de weg.

Voor kinderen is opgroeien in Molenbeek sowieso niet evident. Vaak worden ze groot in krappe huizen met binnenin slechts beperkte speelruimte. Buitenshuis is de situatie amper beter: denk maar aan onveilig verkeer, straatafval en criminaliteit. Zelfs naar school gaan wordt zo een hachelijke onderneming. Opdat kinderen en jongeren elkaar in alle veiligheid zouden kunnen treffen, heeft Molenbeek dan ook nood aan meer open plekken. Daar zouden ze elkaar niet alleen beter leren kennen, maar ook makkelijker in contact komen met de vele culturele initiatieven van de gemeente op maat van hun talenten. Precies daarom is het project van BROM zo waardevol. Dit netwerk van scholen, verenigingen en ouders wil de aandacht voor cultuur buiten de school(m)uren aanwakkeren, door ook de ouders er warm voor te maken.

... toch achterop geraakt

Al vele jaren is Molenbeek een toevluchtsoord voor minder draagkrachtige mensen, die zich voornamelijk vestigen in de goedkopere huizen in Laag Molenbeek. Ze hebben het niet alleen financieel moeilijker, ze hebben een kleiner sociaal netwerk van vrienden en familie, hebben beperkte toegang tot belangrijke informatiekanalen en krijgen minder kansen op de arbeidsmarkt. Daardoor dreigen vele nieuwe (allochtone) en oudere (autochtone) inwoners steeds verder achterop te raken.

Bovendien daalde de Molenbeekse welvaart door de economische crisis nog meer tegenover het Brusselse gemiddelde.

Wist je dat ...

- 25% van de beroepsbevolking werkloos is en dat bij jongeren onder 25 jaar dit zelfs 40% is of 2 op 5 jongeren.

- 41% van de kinderen onder 18 jaar in een gezin opgroeit waar geen inkomen uit werk is.

Het aantal (kans)armen neemt toe en ook alsmaar meer kinderen voelen de gevolgen. Merkwaardig genoeg beschikken ook de Hoog Molenbekenaars steeds minder over de financiële reserve om aan cultuur deel te nemen. Openheid en laagdrempeligheid is absoluut een must in een gemeente als Molenbeek. Toeleiding en begeleide cultuurparticipatie blijven een werkpunt voor de volgende jaren, net zoals het omgaan en inspelen op de maatschappelijke vraagstukken waarmee deze kansengroepen geconfronteerd worden.

2. BETER EEN GOEDE BUUR

Ontmoeting tussen inwoners

Samenleven is in Molenbeek niet altijd gemakkelijk. Dikwijls verloopt zelfs een eerste kennismaking moeizaam, omdat we behoren tot andere culturen of

generaties en in fel verschillende wijken wonen. Die tegenstellingen leiden vaak tot wederzijdse vooroordelen: "de jonge criminelen" tegenover "de klagende, racistische oudjes", of "de rijken uit Hoog Molenbeek" tegenover de "arme allochtonen uit Laag Molenbeek". Toch delen alle Molenbekenaars met elkaar dezelfde diensten, de openbare ruimten en vaak zelfs elkaars maatschappelijke bekommernissen. Daarom zijn we gebaat bij dialoog in alle richtingen.

Het lokaal cultuurbeleid wil alledaagse contacten tussen de inwoners bevorderen, ook – misschien zelfs *vooral* – tussen mensen die op het eerste zicht elkaars pad niet kruisen. Dat klopt natuurlijk niet: we komen elkaar voortdurend tegen in de openbare ruimte. Maar we zouden pas bij elkaar blijven stilstaan als deze ruimte een schouwtoneel wordt voor diverse, kwaliteitsvolle culturele belevenissen.

Verscholen plekjes in de openbare ruimte

Het is jammer dat Molenbeek vaak wordt omschreven als "grijs en vuil". Erger is dat dit vaak terecht is. Slechts weinig plekjes lenen zich ertoe om een andere bewoner in een gemoedelijke sfeer te leren kennen. Al gonst het hier vaak van de drukte, de meeste mensen lijken zich gewoon *door* de openbare ruimte te verplaatsen, zonder die ook echt te *delen* met elkaar. In Laag Molenbeek is de beschikbare ruimte erg beperkt, in Hoog Molenbeek is er zonder markten, verenigingsleven of ontmoetingscentra weinig marge voor sociaal contact.

Toch liggen er tal van mogelijkheden verscholen.

Wist je dat ...

- Er naast 8 parken ook een uitgestrekt natuurgebied Scheutbos in Molenbeek ligt
- Molenbeek met 7 metrohaltes zich ook op het meest uitgebreide netwerk van ondergrondse ontmoetingsplaatsen van het Brusselse Gewest kan beroepen

Verder zijn er vele theesalons, cafés en semi-publieke tuintjes. Die kunnen allemaal op een culturele manier worden ingekleed. Grote afstanden afleggen is dus helemaal niet nodig om "de andere" te ontmoeten, zeker niet als die vlakbij woont. Cultuur kan perfect dicht bij huis worden beleefd, maar dan moet Molenbeek het aandurven om *oude*, bekende plaatsen in te vullen op een alternatieve manier. Alleen nieuwe ontmoetingsplekken creëren, zal niet volstaan.

Grensoverschrijdende cultuur

Het kanaal scheidt Molenbeek dan wel duidelijk van Brussel-stad, de overige gemeentelijke grenzen zijn een stuk vager. Bovendien steken we (vooral de nieuwe Nederlandstaligen) voor culturele activiteiten graag de grens over. Andere Brusselaars daarentegen zoeken voor een cultureel avondje uit zelden Molenbeek op. Een belangrijke reden blijft de kwalijke reputatie, die nog wordt versterkt door de vaak negatieve berichtgeving in de media.

Door kwaliteit te injecteren in het culturele aanbod kunnen we hier verandering in brengen. Geen gebrek aan grensoverschrijdende netwerken, waarbij we nadenken en samen cultuur creëren.

Talen troef!

Het Brusselse Gewest staat bekend om haar verschillende taalgemeenschappen. Deze verschillende talen moeten niet worden gezien als hinderpaal in cultuurbeleving, maar integendeel als belangrijke troef. Door samen cultuur te beleven en te creëren, kunnen we de andere ontdekken en ... ervan leren. De voorbije jaren werden de grondvesten hiervoor al gelegd: wij willen daarop verder bouwen met de Franstalige gemeenschap, en tegelijk ook andere partners aanzetten tot nauwere samenwerking. Zo kunnen we met de anderstalige partners een gezamenlijke strategie uitbouwen, die een breed publiek uitnodigt voor collectieve cultuurbeleving.

3. EEN VERTAKT NETWERK

De som is sterker dan de delen

De integratie van bibliotheek, cultuurdienst en het gemeenschapscentrum stond al in het vorige beleidsplan, maar vooral dankzij voortdurend overleg en concrete initiatieven groeiden we de voorbije zes jaar sterk naar elkaar toe. Zo ontstond er een gedeelde visie over de culturele toekomst van Molenbeek.

Samenwerken met andere lokale partners blijft essentieel. Het netwerk van BROM biedt een noodzakelijke aanvulling. Binnen het lokaal cultuurbeleidsplan bekleden ze een pivotfunctie met het betrekken van kinderen en hun ouders bij cultuur via de scholen. Het Huis van Culturen en Sociale Samenhang leunt met diverse sociaal-artistische (school)projecten dicht aan bij de werking van het lokaal cultuurbeleid. Haar expertise, infrastructuur en netwerk zijn een belangrijke troef. Een derde cruciale culturele kompaan voor de komende jaren is de Franstalige cultuurdienst, die ons omwille van haar ligging in Hoog Molenbeek, een publiek bedient waar nu nog maar weinig partners actief zijn.

Culturele drive

Hoewel Molenbeek de naam heeft een kunstzinnige en inspirerende gemeente te zijn, gaat de culture energie er grotendeels verloren in de dagelijkse maalstroom. De vele kunstenaars, organisaties en verenigingen creëren hun werk individueel, en verenigde projecten zijn schaars en kortstondig. Zo dreigt er niets tastbaars over te blijven van de inspiratie die de gemeente zelf oproept. Daarom moet Molenbeek de aanwezige talenten laten smelten. Deze drive kan de samenhang en uitstraling van de hele gemeente een boost geven.

De happy few

Veel mensen klinkt de term cultuur nog ietwat elitair in de oren: ze stellen zich dan zittende opvoeringen of concerten voor, georganiseerd in een besloten cultuurhuis, door en voor een kleine bevoorrechte groep. Voor een jeugd- of natuurverenigingen bijvoorbeeld, is het niet altijd duidelijk wat een partnerschap via cultuur hen kan bieden. Hoewel de 110 (!) Molenbeekse culturele verenigingen al vaker samenwerken dan zes jaar geleden, blijft het doorgaans bij eenmalige en bescheiden projecten. Het belang van kleinschalige initiatieven valt echter nauwelijks te onderschatten. Ze zijn heel toegankelijk, en precies deze laagdrempeligheid is voor vele inwoners een absolute voorwaarde alvorens ze bereid of in staat zijn om van cultuur te proeven.

Maar door afzonderlijk reclame te maken voor ieder klein initiatief, dreigen de vele bomen in het spreekwoordelijke bos onzichtbaar te worden. Hier biedt de website *culture1080cultuur.be* soelaas. Daarop verschijnt het culturele aanbod van Molenbeek in twee talen, in de hoop dat mensen van verschillende gemeenschappen zich op evenementen onder elkaar begeven. Jammer genoeg kun je met een website nog lang niet iedereen bereiken. Om ook de mensen te informeren die minder makkelijk hun weg vinden op het internet, blijven traditionele, lokale netwerken een absolute noodzaak.

Betrokken burgers

Bij het maken en beleven van cultuur zijn heel wat personen betrokken, maar dikwijls komen die uit hetzelfde milieu: geëngageerde mensen uit de middenklasse, die het zich kunnen veroorloven om met cultuur bezig te zijn. Zo wordt een groot deel van het publiek waarop de Molenbeekse cultuur zich eigenlijk wil richten niet betrokken bij het beleid. Intussen klagen verenigingen over de eigen, al te broze vrijwilligersbasis. Het gemeenschapsforum, initiatief van *Cultuurcentrum* Brussel, kan een hefboom betekenen om meer burgers tot betrokkenheid aan te zetten. Het gemeenschapsforum? Een naam voor een brede burgerbeweging, die kan uitmonden in positieve culturele acties rond allerhande relevante thema's.

4. UITDAGINGEN

De volgende zes jaar staan er ons grote uitdagingen te wachten. De bevolking verandert: het aantal inwoners met weinig kansen op maatschappelijke en culturele deelname groeit en blijft onder de radar en moeilijk bereikbaar. Kinderen en jongeren stromen moeilijk van culturele activiteiten op school door naar die in de vrije tijd. De nieuwe Nederlandstaligen verspreiden zich over de ganse gemeente en hebben specifieke culturele wensen. Wil het lokaal cultuurbeleid Molenbeekenaars bereiken met cultuur, dan zullen we elke bewoner zó moeten benaderen dat cultuur aansluit bij zijn leefwereld, mogelijkheden en interesses. We moeten cultuur tot bij de mensen brengen, de mensen naar cultuur toe leiden en de Nederlandstalige cultuur een plaats geven binnen een breed aanbod om de keuzemogelijkheden voor iedereen te vergroten.

Om het 'samen – leven' van de verschillende gemeenschappen te stimuleren is wederzijds respect, kennis van de andere en zo ook elkaar ontmoeten een *must*. We willen alledaagse contacten tussen niet evidente groepen stimuleren. Hiertoe moeten we *out of the box* denken en durven verder gaan dan de pure culturele programmatie. We moeten inspelen op wat mensen bindt: ingaan op de grootstedelijke vraagstukken en opgaan in de gedeelde en nieuw te ontdekken openbare ruimte om zo uitwisseling en ontmoeting mogelijk te maken.

Verder moeten we blijven werken aan de positieve uitstraling van Molenbeek. De vele culturele en artistieke partners kunnen de sterke Molenbeekse dynamiek, die nu al aanwezig is, mee op de kaart te zetten in de gemeente en ver daarbuiten. De creativiteit moet verder van onderuit groeien door bewoners, kunstenaars en verenigingen de nodige ruimte te bieden om kwaliteit te creëren, te tonen en duurzaam te bestendigen.

We kunnen dit niet alleen en willen onze samenwerking in alle richtingen verder ontwikkelen. Niet alleen via culturele verenigingen en kunstenaars, maar ook via anderstalige partners, via experts in andere domeinen en via grootstedelijke netwerken kan met de bewoners, de omgeving en met het gegeven van de grootstad gewerkt worden. Cultuur moet haar omgeving ten volle benutten tot aan de *zones de passage* – waar mensen elkaar kruisen – om die als cultureel domein in te schakelen en zo op een laagdrempelige manier cultuur tot bij de mensen te brengen. Tenslotte staat ook communicatie op de agenda: eenvoudiger, persoonlijker, naar nieuwe publieken en via verschillende methodieken op maat van het zeer diverse publiek.

II. CULTUUR IN MOLENBEEK

1. Stevige grondvesten

Om de bruggen die we willen bouwen te voorzien van stevige grondvesten, formuleerden we drie interne aandachtspunten, die de komende zes jaar in het achterhoofd moeten worden gehouden om de doelen te kunnen verwezenlijken. De drie pijlers van de gedeelde visie zijn:

- de openbare ruimte als cultureel domein
- nauwe culturele samenwerking
- diverse communicatie met zo breed mogelijk bereik

Openbare ruimte als gedeeld cultureel domein

Vanwege fel verschillende achtergronden komen veel Molenbekenaars weinig met elkaar in contact. Toch delen we meer met mekaar dan we zouden denken. In eerste instantie uiteraard de omgeving, de Molenbeekse straten, pleinen, parken,... De openbare ruimte dus.

Jammer genoeg zet die ruimte niet vaak aan tot hartelijke ontmoetingen. Toch zijn er zelfs in Molenbeek, waar de openbare ruimte nogal beperkt is, tal van mogelijkheden voor wie die wil zien. Straten hoeven niet louter te dienen om van punt A naar punt B te gaan. Ze kunnen een veelarmig cultureel parcours voor spelende kinderen vormen. Pleinen bieden stadsbewoners wat ademruimte, maar zouden extra waarde krijgen door een streepje muziek. Zou u niet aangenaam verrast zijn? En dan spreken we nog niet over de vele metrohaltes, cafés, winkelpanden, ... Al deze plekken kunnen ingezet worden als potentiële en laagdrempelige culturele zone, waar we cultuur tot bij u en mensen dicht bij elkaar kunnen brengen.

Nauwe én brede samenwerking

Het lokale culturele netwerk reikt in Molenbeek vandaag al verder dan de drie decretale partners. We werken samen met kunstenaars, betrokken bewoners en verenigingen als BROM en het Huis van Culturen. Maar het cultuurbeleid heeft ook de ambitie om buiten de reeds begane paden te treden en over gemeenschappen en grenzen heen te werken. Binnen Molenbeek biedt de Franstalige cultuurdienst bijvoorbeeld een onaangeboord publiek, en door gebruik te maken van het brede regionale netwerk in het gewest kan het lokale beleid ook proberen andere Brusselaars te prikkelen om Molenbeek te komen ontdekken.

Communicatie op maat

De komende zes jaar moeten de huidige traditionele communicatiekanalen en -netwerken nog beter worden ingezet om versnippering te voorkomen. Daarnaast blijven we overtuigd van de kracht van persoonlijke contacten om Molenbekenaars te informeren over het cultuurbeleid en hen te betrekken. We zullen de volgende zes jaar dan ook aanwezig zijn op talrijke culturele activiteiten, om persoonlijke banden te smeden met heel uiteenlopende mensen.

2. DE DOELSTELLINGEN

In het verlengde van de drie zonet beschreven aandachtspunten liggen natuurlijk ook de daadwerkelijke culturele doelstellingen voor deze bestuursperiode. Dat zijn er vijf:

1. 'Iedere inwoner kan de andere leren kennen',
het kleine ontmoeten
2. 'Iedere inwoner kan cultuur op zijn of haar maat beleven',
cultuur op maat
3. 'Iedere inwoner kan zichzelf ontplooiën in de samenleving',
actief burgerschap
4. 'Iedere inwoner kan zijn of haar blik verruimen',
breder bewustzijn
5. 'Molenbeek toont zich aan de buitenwereld door er met beide voeten in te
staan',
artistieke uitstraling

Met deze vijf strategische doelstellingen (*illustraties*) bedoelen we veel: de ambities zijn groot en de voorgestelde acties zijn concreet. Maar ze zijn ook niet af. Elke actie is een voorstel, dat we samen met andere partners hopen aan te vullen en aan te passen om zo samen aan het beleid te bouwen. De grote ambities hebben we vertaald in enkele *hands on* doelstellingen, iets concreter om mee aan de slag te gaan.

Het kleine ontmoeten

Voorstel Illustratie

Molenbeek, een leuke buurt waar (*kinderen, families, mensen, verenigingen*) elkaar kunnen ontmoeten (tekst op illustratie)

Kan u het ook zien?

Alle Molenbekenaars, ongeacht leeftijd, geslacht, sociale of culturele achtergrond die elkaar ontmoeten in een ongedwongen, toegankelijke en conviviale sfeer ... daar gaan we voor!

We zetten allen in op kleine ontmoetingen, op evidente plaatsen waar we vaak langskomen in de openbare ruimte. Dit kleine ontmoeten moet de afstanden tussen mensen verkleinen, en moet de *goesting* voor (elkaars) cultuur vergroten, zodat iedereen zich thuis voelt in de gemeente.

Ontmoeten? dat is ...

1. dicht bij huis, in de openbare ruimte en in de eigen wijk

ACTIES (tip lay-out > kan een leuk logo zijn)

BROM bekijkt het speelweefsel in Molenbeek, leuke plekken voor kinderen en de weg ernaartoe. Wij organiseren er samen culturele acties en schenken kinderen de ruimte om elkaar ook buiten de school te leren kennen en zich samen veilig te bewegen langs cultureel getinte paden in de gemeente.

Een leerrijke en gezellige plaats in Hoog–Molenbeek waar je kan lezen, cultuur beleven en andere mensen kan ontmoeten? De Boekenmolen en Cultuur in Molenbeek onderzoeken de mogelijkheden samen met de Franstalige collega's.

2. ook voor nieuwe inwoners

ACTIES

We organiseren een **onthaalconcept** om nieuwe inwoners te onthalen, samen te brengen en te informeren over de gemeente en cultuur via een onthaalpakket en –moment.

We **werken samen** met instanties die de belangen van nieuwkomers behartigen om de gemeente en elkaar te leren kennen.

3. In de bibliotheek en het gemeenschapscentrum, waar Nederlandstaligen en anderstaligen, senioren, vrouwen en kinderen samen kunnen zijn.

ACTIES

De Vaartkapoen is mede dankzij de werking **Caleidoscoop** een ontmoetingsplaats geworden voor allochtone vrouwen en mannen. Voor hen is De Vk een veilig nest waar ze onder begeleiding andere culturen, levensvisies en religies kunnen ontdekken.

Het **Vk* café** is regelmatig open. Zowel het publiek van de vele activiteiten als gewone buurtbewoners moeten er terecht kunnen.

De Vaartkapoen coördineert en ondersteunt de **Molenbeekse zinnodes**.

De Boekenmolen houdt regelmatig **voorleesmomenten in de tuin** of bibliotheek, maar voorziet ook pauzes zodat de kinderen buiten kunnen spelen.

4. uitwisselingen tussen de verschillende culturen. De bibliotheek en het gemeenschapscentrum voeren hierin een actief intercultureel beleid

ACTIES

Vk*concerts richt zich op Brusselse **migratiegemeenschappen**, die momenteel amper worden bediend in het muzikale landschap.

De Boekenmolen breidt haar **meertalige collectie** uit, organiseert meertalige **voorleesmomenten** en voorziet verder in interculturele **gezelschapsspelen** en specifieke spelmomenten.

5. een plaats waar muzikliefhebbers samenkomen.

ACTIE

Vk*concerts brengt via een alternatieve muziekprogrammatie een ruim assortiment van **subculturen** van binnen en buiten Brussel op de been om samen te genieten van een concert. Muziek verbindt, brengt mensen samen, zorgt voor een gedeelde ervaring.

Cultuur op maat

Voorstel Illustratie

Cultuur is er voor (iedereen, kinderen, vrouwen, ..) ?

Cultuur op maat ... van elke geïnteresseerde die in Molenbeek en de bredere omgeving volgens eigen interesse, kennen en kunnen cultuur kan beleven.

De grote verschillen bij de Molenbeekse bewoners betekenen immers ook een breed scala aan interesses, kennis en mogelijkheden. En hoewel cultuur een sociaal gebeuren is met interactie en uitwisseling tussen het publiek en met de makers, vraagt deze diversiteit aan smaken en mogelijkheden ook een persoonlijke benadering op maat. Specifieke drempels aanpakken, de juiste prikkels aanbieden en interesses activeren biedt nieuwe publieken de kans om cultuur te beleven.

Op maat? Dat is ...

1. regelmatige, laagdrempelige, kwaliteitsvolle en nabije cultuur

ACTIES

We hanteren een **democratisch prijsbeleid**.

We maken een inventaris van lokale initiatieven op vlak van familieactiviteiten, literatuur en erfgoed.

Het Vk*café opent zijn deuren voor culturele initiatieven en muzikale intermezzo's.

De Boekenmolen voorziet een laagdrempelig **digitaal aanbod** dat toegankelijk wordt gemaakt door duidelijke communicatie, pictografische handleidingen en vormingen.

We nemen deel aan **ontmoetingsmomenten** van **verenigingen** om er persoonlijke contacten te leggen met deelnemers. Zo krijgt de culturele werking een menselijk gezicht en worden inwoners aangemoedigd om vaker deel te nemen aan activiteiten.

2. voor bijzondere groepen zoals nieuwkomers, senioren, kinderen, vrouwen, mensen in armoede en anderstaligen.

ACTIES

De Vaartkapoen leidt allochtone vrouwen en mannen via de activiteiten van de emancipatorische werking **Caleidoscoop** toe naar culturele activiteiten in huis en op andere culturele plekken in Molenbeek en daarbuiten.

De Vaartkapoen biedt de **Nederlandstalige peuter-, kleuter- en lagere scholen** van Molenbeek en Koekelberg een uitgebreid aanbod podium en kunsteducatie, in De Vk zelf of in andere Brusselse culturele instellingen zoals Bronks, Bozar en musea.

Cultuur in Molenbeek organiseert culturele namiddagen voor **senioren** i.s.m. vzw MOCA en andere intermediairen, op voorstel van de senioren zelf.

De Boekenmolen past zijn collectie aan in functie van de aanwezige doelgroepen.

De Boekenmolen organiseert o.a. vormingen voor senioren "Voorlezen voor kinderen" (i.s.m. Stichting Lezen), "Brussel in Dialoog" (o.i.v. R.I.C. Foyer) en organiseert ook kennismakingsbezoeken voor partners en diverse doelgroepen in de bibliotheek.

3. een Nederlandstalige cultuuraanbod in Molenbeek voor iedere geïnteresseerde

ACTIES

We maken een **inventaris** van het Nederlandstalige aanbod en ontsluiten dit aan Nederlandstaligen en anderstaligen.

De Boekenmolen organiseert een Nederlandstalig ontmoetingsmoment met een rondleiding in de bibliotheek voor ouders van schoolgaande kinderen tijdens het **oudermoment op school**.

De Nederlandstalige cultuurdienst werkt samen met de Franstalige cultuurdienst in het Franstalige evenement Bruxellons om dit bekende zomertheaterfestival in het Karreveldkasteel uit te breiden met een Nederlandstalig aanbod.

4. cultuur voor gezinnen zodat kinderen samen met hun ouders van cultuur proeven en culturele plaatsen leren kennen met aandacht voor het Nederlands.

ACTIES:

We promoten **familievoorstellingen** en bibliotheekactiviteiten voor kinderen en gezinnen. Dit kan zowel op school gebeuren, bijvoorbeeld via een communicatiebord of nieuwsbrief, of daarbuiten, door fysieke aanwezigheid tijdens activiteiten als een ontmoetingsmoment voor vrouwen of de vrijetijdsmarkt.

BROM organiseert culturele momenten voor de ouders van leerlingen in Nederlandstalige scholen, zodat zij familie- en schoolvoorstellingen kunnen bijwonen en stimuleert ook de scholen en culturele aanbieders om ouders te begeleiden.

Actief burgerschap

Voorstel Illustratie?

Cultuur vertrekt (vanuit) MOLENBEEK

Cultuur heeft (een actieve rol) in de samenleving)

Elke inwoner of vereniging kan actief cultuur, en zo ook de samenleving, mee maken en de richting ervan bepalen

Aan creativiteit geen gebrek in Molenbeek: het breed vertakt verenigingsleven en de vele kunstenaars zijn heel actief in Molenbeek en de bewoners willen vaak zelf 'al doende' leren. Zo maken we ruimte voor deze creatieve ontplooiing, om te creëren en te experimenteren, zich te voeden met kennis over nieuwe creatievormen en ideeën met anderen uit te wisselen. De inzet focust echter niet alleen op de kansen voor deze creativiteit, maar ook op zichtbaarheid en het opentrekken ervan in Molenbeek: ondersteunen en profilering gaan hand in hand.

Dit actief burgerschap vertaalt zich in ...

1. een actief vrijwilligersbeleid en het betrekken van de beheersorganen bij sociaalculturele of literaire acties

ACTIES

We bekijken in samenspraak met andere verenigingen de **werving** en doorstroming van leden.

We organiseren **debat en uitwisseling** rond actuele thema's zoals vrijwilligersdynamieken. Deze debatten en uitwisselingen worden ondersteund via de collectie van de bibliotheek en worden desgewenst uitgebreider behandeld via een gemeenschapsforum.

We stimuleren de betrokkenheid van bewoners bij culturele acties.

We appreciëren de culturele actieve vrijwilligers.

BROM organiseert een grote enquête in scholen rond de **vrijtijdsbesteding van kinderen**. Met de resultaten wordt rekening gehouden om het culturele aanbod op te stellen.

De Vaartkapoen werkt via Caleidoscoop nauw samen met een groep allochtone vrouwen, die ieder als vrijwilligster een begeleid traject van emancipatie en zelfontplooiing doorlopen.

De Vk legt via het ontmoetingscafé contact met potentiële nieuwe vrijwilligers.

2. kansen voor kunstenaars, bewoners en verenigingen om zich te

ontwikkelen, in een artistieke dynamiek te groeien en hun acties plaatselijk en duurzaam in te bedden.

ACTIES

We werken samen met **lokale en Brusselse kunstenaars**.

BROM creëert voor **lokale kunstenaars** de mogelijkheden om samen te werken met scholen en naschoolse initiatieven.

De Vaartkapoen ontwikkelt zijn **artistieke projecten** met aandacht voor een gestructureerd kader en het oog op een duurzaam resultaat.

De Boekenmolen onderhoudt haar **collectie over kunstvormen** op basis van eigen aanwinstenonderzoek, en speelt in op de vraag van gebruikers, partners, kunstenaars en vrijwilligers.

Cultuur in Molenbeek actualiseert haar **subsidiebeleid** en ontwikkelt een beleid rond het uitlenen van materiaal.

Cultuur in Molenbeek ontwikkelt samen met de andere gemeentelijke culturele diensten een **informatiebrochure** voor het organiseren van (buurt)feesten in de gemeente.

Cultuur in Molenbeek organiseert mee het Molenbeekse **artiëstenparcours**.

3. het bespreekbaar maken van maatschappelijke vraagstukken via het culturele aanbod om er positieve acties rond te ondernemen

ACTIES

Het **gemeenschapsforum** probeert maatschappelijke vraagstukken zo goed mogelijk te ontleden, via experts, acties en ideeën van alle betrokkenen. We stimuleren praktische, **culturele actie** rond **maatschappelijke thema's** op **basis** van de resultaten en de dynamiek van het **gemeenschapsforum**.

Breder bewustzijn

Voorstel Illustratie

Cultuur staat nooit op zich ZELF

Cultuur is weten / Cultuur als platform

Elke geïnteresseerde leert over de gemeente, over cultuur en over de maatschappelijke uitdagingen in Molenbeek en ontplooit zichzelf

Interesse is voor Molenbekenaars een eerste voorwaarde om aan cultuur deel te nemen, maar kennis over het culturele aanbod is bijna even belangrijk. Cultuur is natuurlijk geen losstaand beleidsdomein, maar wel een *transversaal* instrument: het reikt met andere woorden dwars over alle maatschappelijke velden heen. Veiligheid en mobiliteit, ecologie en economie, welzijn ... Cultuur kan al deze grootstedelijke vraagstukken bespreekbaar en begrijpelijk maken.

Je kennis opvijzelen en uitbreiden ...

1. over de gemeente, haar openbare en groene ruimte, het lokaal erfgoed en de bredere omgeving.

ACTIES

We brengen alle culturele partners samen en bieden hen een **platform** om elkaar te leren kennen en projecten op te zetten. BROM richt zich vooral op het stimuleren van initiatieven in scholen, en het ondersteunen van culturele partners om hun aanbod breed en toegankelijk te maken.

Het **gemeenschapsforum** behandelt diverse relevante maatschappelijke thema's door er een culturele insteek aan te geven.

We zetten de **openbare ruimte** in als schouwtoneel voor culturele acties en houden daarbij rekening met mobiliteit, zwerfvuil en de opwaardering van groene zones.

We organiseren samen culturele actie rond actuele thema's. 50 jaar migratie, een nieuw verschenen boek, of de herdenking aan de eerste Wereldoorlog. Hierover en nog veel meer kom je de volgende jaren te weten.

Cultuur in Molenbeek ontwikkelt samen met andere gemeentelijke diensten **wandelkaarten** waarmee de Molenbeekse bezienswaardigheden makkelijker te ontdekken zijn.

2. over cultuur en culturele gedragscodes, en dan vooral voor ouders families en senioren,

ACTIES

We werken samen met tussenpersonen uit de educatieve, welzijns- en jeugdsector, sleutelfiguren en **buurtambassadeurs** om de Molenbekenars actief naar het culturele aanbod in hun gemeente toe te leiden.

We ontwikkelen voor de scholen een communicatievorm op basis van de culturele website *culture1080cultuur.be*. Zo kunnen zowel kinderen, ouders als onderwijzend personeel kennismaken met het culturele aanbod.

3. over maatschappelijke kwesties via brede educatieve programma's .

ACTIES

BROM speelt in op vragen van ouders en organiseert ontwikkelingsmogelijkheden voor culturele partners die met kinderen en jongeren willen werken.

De Vaartkapoen biedt allochtone vrouwen en mannen een breed **vormingsaanbod**, waaronder een reeks alfabetiseringscursussen, debatten, infosessies rond actuele thema's en een educatieve, culturele uitstap.

De Vaartkapoen geeft **buurtjongeren** de kans om ervaring op te doen als vrijwilliger bij *VK concerts*. Dit kan bijvoorbeeld als steward of als medewerker in de bar of de vestiaire. Zo maken de buurtjongeren kans op een **diploma** security, leren ze een correcte **werkhouding** aan en vergroten ze hun **kansen** op de **arbeidsmarkt**.

De Boekenmolen onderzoekt de aankoop van **educatieve spelen** en ander leerrijk materiaal rond ecologie, zwerfvuil en mobiliteit in de grootstad.

De Boekenmolen profileert zich als fysiek en **digitaal kenniscentrum**, waar alle Molenbenaars terecht kunnen voor informatie over het maatschappelijke en culturele leven in eigen gemeente.

De Boekenmolen zet in op **mediawijsheid** en **e-cultuur**. Met *mediawijsheid* bedoelen we onder meer informatiegeletterdheid, levenslang leren en een leeromgeving voor zelfstudie. *E-cultuur* duidt dan weer op de digitale bibliotheek via **Brussels Netwerk Openbare Bibliotheken (BruNO)**, elektronische communicatie en de sociale media. Burgers leren zo de juiste houdingen en vaardigheden aan om kritisch om te gaan met de complexe, sterk gemediatiseerde wereld van tegenwoordig.

De Boekenmolen zorgt voor een duurzame en actuele collectie, en besteedt daarbij ook aandacht aan nieuwe media, bijvoorbeeld met e-boeken en een online krantendatabank als *Mediargus*.

Artistieke uitstraling

Illustratie voorstel

het publiek van binnen en buiten de gemeente is geprikkeld door Molenbeek, met een uniek profiel van het lokaal cultuurbeleid en haar partners

Ten eerste beogen we een eigen stijl en originaliteit in de culturele initiatieven, een trademark dat Molenbeek onderscheidt van anderen. We zijn immers anders dan andere gemeenten; met charme en intimiteit in initiatieven die door de kwaliteit toch het lokale kunnen overstijgen. Daarnaast gaan we actief andere publieken opzoeken om hen toe te leiden naar ons bijzondere aanbod. We treden buiten de gemeentegrenzen in de programmatie en de promotie. We tonen de plaatselijke creativiteit, de charme van lokale initiatieven en de artistieke kracht van Molenbeek in partnerschap met andere spelers van Brussel.

ACTIES

We zetten onze lokale initiatieven in de verf door er een zichtbaar **kwaliteitslabel** aan toe te kennen.

We werken in artistieke projecten samen met Molenbeekse en Brusselse kunstenaars. Ze benutten zo vaak mogelijk het publieke domein in

Molenbeek en de bredere kanaalzone om de gemeente minder “grijs” te maken en haar uitstraling te vergroten.

We werken mee aan grensoverschrijdende initiatieven die voortbouwen op de plaatselijke dynamiek, bijvoorbeeld **Caravan(e)**. Dat is een nomadisch Brussels project waarbij lokale caravans regelmatig samenkomen in een van de Brusselse gemeenten om er in karavaan de Brusselse creativiteit tentoon te spreiden.

We zetten in op grootschalige culturele **events** zoals ***Métropole Culture 2014***.

VK concerts biedt een professioneel, alternatief en internationaal muziekprogramma, dat het Brusselse aanbod wil aanvullen. Zo kunnen vanuit heel België muzikliefhebbers naar hartje Molenbeek worden gelokt.

De Vaartkapoen werkt binnen Cultuurcentrum Brussel mee aan een bovenlokaal **socio-cultureel en podiumkunstenaanbod** dat Molenbeek mee in de kijker zet

Cultuur in Molenbeek werkt samen met de Franstalige cultuurdienst in het evenement *Bruxellons* om dit bekende Franstalige zomertheaterfestival in het Karreveldkasteel uit te breiden met een Nederlandstalig aanbod.